

Pelloilta pöytään

Tiedonjyviä
koululaisille

Sisältö

Maailman pohjoisimmat pellot ovat Suomessa 2

Viljojen viljely 4

Viljasadon korjuu 6

Pelloilta muutakin maukasta 7

Ölji- ja kuitukasvit 10

Nurmi 11

Kasvuolosuhteiden parantaminen ja ravinteet 12

Maan muokkaus ja kylvö 13

Löydätkö Sinä paikkasi pelloilta pöytään -ketjussa 14

Maa pellot

Kasvinviljelyn onnistuminen riippuu ennen kaikkea sääoloista ja maaperän laadusta. Kasvit tarvitsevat riittävästi lämpöä, valoa ja kosteutta, jotta ne pystyvät tuottamaan hyvän sadon **kasvukauden** aikana.

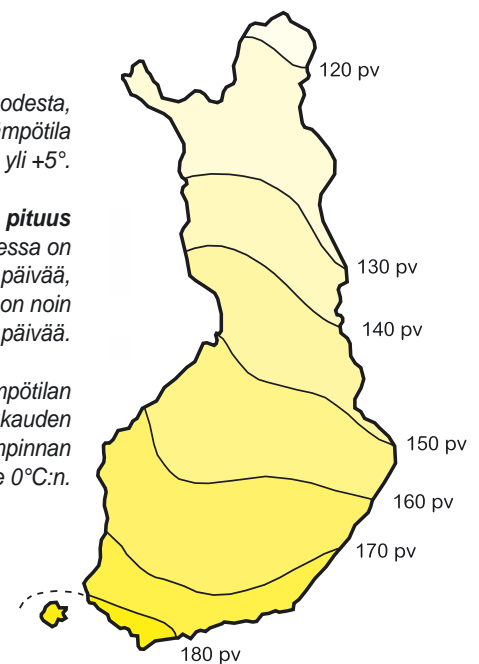
Golfvirran ansiosta kasvukausi on suurimmassa osassa Suomea viljelykasveille riittävä. Myös auringon valoa kasvit saavat kylliksi. Sen sijaan keväinen kuivuus ja syksyn runsaat sateet saattavat aiheuttaa peltoviljelylle ongelmia. Myös **halla** voi vioittaa viljelyksiä kasvukauden aikana.

KASVUKAUDEN PITUUS ERI PUOLILLA SUOMEA

Kasvukausi on se jakso vuodesta, jolloin vuorokauden keskilämpötila on koko ajan yli +5°.

Kasvukauden pituus eteläisessä Suomessa on noin 180–150 päivää, ja pohjoisessa se on noin 140–120 päivää.

Halla = lämpötilan lasku kasvukauden aikana maanpinnan tasolla alle 0°C:n.

Julkaisija: Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510, 00101 Helsinki
Puh. 020 4131
www.mtk.fi

Kirjapaino: Erweko Painotuote Oy,
Helsinki 10/2009

Layout ja kuvitus: Libenter Oy, Turku

Valokuvat:
Kankaanpää Jaana: s. 1, 8, 10
Leipätiedotus: s. 1, 5, 14
Moisio Elina: s. 1
Mustonen Riitta: s. 16
Rosenberg Joel: s. 11
Salonen Kari: s. 7, 13
Suurinkeroinen Seija: s. 1, 6, 13, 14
Turunen Pekka: s. 9
Vuorikari Markku: s. 12, 13

ilman pohjoisimmat ovat Suomessa!

Maaperä on se osa maapallon ulointa kerrosta, jossa kasvit kasvavat. Maaperä koostuu kivennäismaalajeista ja eloperäisistä maalajeista.

Kivennäismaat saavat nimensä sen mukaan, minkä kokoisia hiukkasia maaperässä on eniten. Kivennäismaita ovat karkeat hiesu-, hieta- ja hiekkamaat sekä hienot savimaat. **Eloperäistä** ainesta syntyy kuolleiden kasvien ja eläinten hajotessa maaperässä. Soistuneet turvemaat ovat tärkein eloperäisten maa-ainesten ryhmä.

Hyvässä pellossa on sopivassa suhteessa kivennäismaata ja eloperäistä ainesta. Viljelijä voi parantaa maaperän viljavuutta viljelemällä vuorotellen eri viljelykasveja ja kalkitsemalla happamia maita.

Kasvuolot ovat Suomen eri osissa erilaiset. Siksi maamme on jaettu **viljelyvyöhykkeisiin**. Etelä-Suomessa sijaitsevat parhaat viljan viljelyalueet. Mitä pohjoisemmaksi mennään, sitä suurempi osa pelloista on rehuviljoilla tai nurmella.

Pelloilla viljellään myös öljy- ja kuitukasveja, heinää, perunaa, juurikasveja, kaaleja, sipuleita, kurkkua ja muita vihanneksia sekä marjoja.

Pellon kokoa mitataan hehtaareissa. 1 ha = 100 x 100 metriä.

Pohdi, millainen on viljan tie pelloilta pöytään. Keiden kaikkien työtä matkan varrella tarvitaan? Vihkon viimeisellä aukeamalla saat vastata samaan kysymykseen toistamiseen. Oletko matkan varrella saanut uutta tietoa?

Kannattaako leipäviljan viljely Suomessa?

Suomen ilmasto ei ole leipäviljan viljelylle edullisin mahdollinen. Onkin kysytty, pitäisikö suomalaisten kokonaan luopua leipäviljan viljelystä ja ostaa vilja sieltä, missä sitä pystytään tuottamaan halvemmalla.

Ennen kuin kysymykseen voi vastata, on hinnan lisäksi pohdittava, miten riippuvaisia me suomalaiset haluamme olla tuonnista ja mitä peltoviljelyn lopettaminen vaikuttaisi elintarviketeollisuuden ja muihin työpaikkoihin sekä maaseudun elämään.

Tiukan paikan tullen emme voi palata omaan tuotantoon, elleimme ole kaikkina vuosina huolehtineet peltojen kunnosta. Peltoa ei voi panna pankkiin "pahan päivän" varalle.

Viljojen viljely

Viljakasveja viljellään sekä ihmisravinnoksi että eläinten rehuksi. Viljakasvin arvokkain osa on sen siemen eli **jyvä**. Yleisimmät viljakasvimme ovat **vehnä, ruis, ohra ja kaura**. Laadukkain vehnä- ja ruissato käytetään leipäviljaksi, samoin osa ohrasta ja kaurasta.

Leipäviljaksi soveltumaton ruis- ja vehnäsato sekä suuri osa ohrasta ja kaurasta käytetään rehuksi.

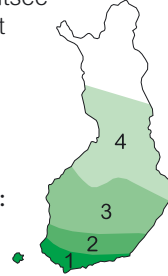
Suomessa viljellään sekä syys- että kevätiljoja. Syysviljat kylvetään loppukesällä ja kevätiljat keväällä. Syysviljat aloittavat kasvunsa jo syksyllä. Ne talvehtivat lumen suojassa vihreinä versoina eli oraina. Viljelemme kotimaassa jalostettuja, omaan ilmastoon ja oman maan kasvuolosuhteisiin sopeutuneita lajikkeita.

Vehnä

Vehnä on Suomen tärkein leipävilja. Muualla Euroopassa vehnäsadosta riittää eläinten rehuksikin. Vehnä voidaan kylvää joko syksyllä tai keväällä. Viljely aloitettiin Suomessa vasta 1900-luvulla. Vehnä on vaateliakasvi, joka hyvän sadon tuottaakseen tarvitsee hyvän maaperän ja hyvät kasvuolosuhteet.

Käyttöesimerkkejä: Vehnäleipä, ruoanlaitto.

Vehnan viljelyvyöhykkeet: syysvehnä 1–2, kevätevehnä 1–4. Käytännössä viljely keskittyy eteläisimpään Suomeen.

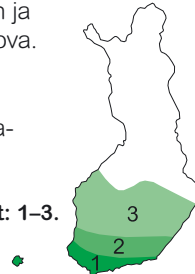

Ruis

Ruis on jo satoja vuosia ollut Suomessa tärkeä leipävilja. Ruis kylvetään elokuussa ja se talvehtii oraina. Sato korjataan seuraavana kesänä, kun rukiin korsi on kullankeltainen ja jyvä riittävän kuiva ja kova.

Käyttöesimerkkejä: Ruisleipä, ruispuolukka-puuro, mämmi.

Rukiin viljelyvyöhykkeet: 1–3.

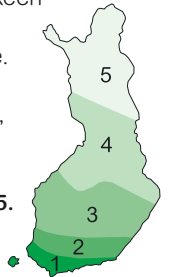
Ohra

Ohra on maapallon vanhimpia viljelykasveja ja myös Suomen eniten viljelty vilja. Ohrasta löytyy lajikkeita, jotka menestyvät lähes koko maassa. Viljeltävä ohralajike valitaan sen mukaan, mihin sato aiotaan käyttää ja millainen maaperä on tarjolla.

Rehuohrassa arvostetaan suurta valkuaispitoisuutta. Oluen valmistukseen käytettävässä mallasohrassa valkuaispitoisuuden tulee puolestaan olla alhainen. Mallas on idätettyä viljaa, josta idut on poistettu, ja sen jälkeen jyvät on kuivattu ja rouhittu. Mallas on tärkeä vientituote.

Käyttöesimerkkejä: Maltaat, rehu ja leipävilja.

Ohran viljelyvyöhykkeet: 1–5.

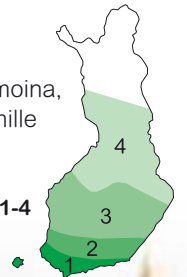

Kaura

Kaura on Suomessa ohraa ja ruista nuorempi, mutta huomattavasti vehnää vanhempi viljelykasvi. Se on arvokas sekä ihmisten että eläinten ravintona. Kauran viljelyyn sopivat melko happamat suoperäiset maat, ja siksi sitä näkyy paljon Pohjanmaan pelloilla. Kaura kylvetään keväällä.

Käyttöesimerkkejä: Ihmisten ravinnoksi suurimoina, hiutaleina ja leseinä; eläimille myös korsirehuna.

Kauran viljelyvyöhykkeet: 1–4.

Viljan kasvuvaiheet.

Orastuminen alkaa Oraan 1-lehtiaste Versomisen alku Kukinta ja tähkän muodostuminen Tuleentuminen ja jyvän muodostuminen

Herätys herkkumysliillä!

- Perusaineet:**
1 dl vehnähiut.
1 dl ruishiutaleita
1 dl kaurahiutaleita
1 dl ohrahiutaleita
(vaihtoehtoisesti
4-viljan hiutaleita)
1 dl kuorittuja
auringonkukan
siemeniä
2 rkl pellavan-
siemeniä

Sekoita ainekset ja pirstä seosta mielisillä lisäkkeillä. Tuoreet marjat, hillo, omena tai muut hedelmät antavat myslille makeutta ja korvaavat sokeria.

Nauti myslisi maidon kanssa tai ripottele sitä jogurtin, viilin tai piimän päälle!

Jos pidät pehmeästä puuromaisesta myslistä, laita myslit lautaselle jo illalla ja lisää tilkka raikasta vettä.

Aamulla sinua odottaa raakapuuro, jonka voit nauttia mieluistesi herkkujen kanssa.

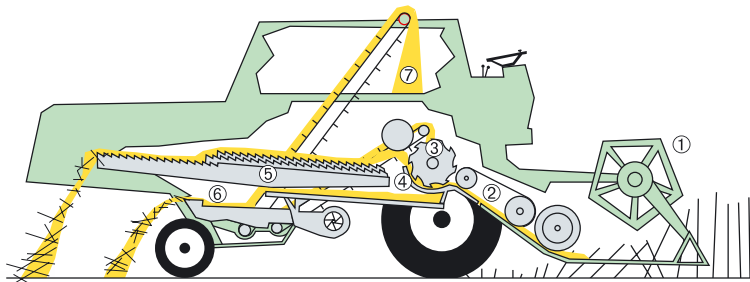
Hyvä aamiainen antaa voimia myös opiskeluun!

Viljasadon korjuu

Kasvukauden lopulla viljakasvien jyvät kypsyvät eli **tuleentuvat**. Kypsä, puintikelpoinen jyvä on poikkileikattaessa kiinteä eikä siitä enää tiheä maitomaista nestettä. Myös korsi on muuttunut keltaiseksi. Puinnin oikea ajoitus on sekä sadon määrän että laadun takia tärkeää. Edellisenä syksynä kylvetyt viljat puidaan ensin. Viimeisinä puidaan kaurat ja keväällä kylvetyt vehnät. Viljan hinta riippuu jyvien painosta, puhtaudesta sekä leivontamainaisuuksista.

Puinti

Puinti tapahtuu koneellisesti **leikku-puimurilla**. Puimuri on kallis ja tehokas kone, joka on nopeuttanut ratkaisevasti sadon korjuuta.

Puimurin toimintaperiaate:

Noin 2,5–4,5 m:n levyinen kaatokela **1** ohjaa korret katkaisuterälle, josta syöttölaite **2** vie viljan puintikoneistoon. Puintikela **3** ja varstasilta **4** irrottavat jyvät tähkistä.

Työtä täydentävät vielä kohlimet **5**, jotka ravistelevat korsiä, jotta jyvät saataisiin tarkasti talteen. Jyvät ohjataan ensin seulastoon **6** puhdistettavaksi ja lajiteltavaksi ja sitten puimurin jyväsäiliöön **7**, mistä ne voidaan tyhjentää traktorin perävaunuun ja kuljettaa kuivattavaksi. Vilja kuivataan kuivurissa puhaltamalla lämmintä ilmaa viljan läpi.

Kuivauksen jälkeen sato on valmis käytettäväksi myllyissä, leipomoissa, rehuteollisuudessa ja mallastamoissa.

Ennen vanhaan ruishehtaarin niitto viikatteella, korsien sitominen lyhteiksi ja kokoaminen kuhilaiksi vei kahdelta ihmiseltä kokonaisen päivän. Nykyaikaisella puimurilla yksi ihminen tekee saman työn tunnissa!

Pelloilta muutakin maukasta

Peruna kuuluu perusravintoomme. Perunan maukas mukula on maanalaisen varren osa. Viljely onnistuu monenlaisessa maaperässä ja jokseenkin koko Suomessa.

Perunan kasvatusta alkaa siemeneksi valittujen mukuloiden idättämisellä valoisassa, lämpimässä tilassa. Muutamassa viikossa mukuloihin kasvaa tanakoita **ituja**. Mukulat voidaan istuttaa ulos vakoihin, kun maa on lämmennyt noin 7-asteiseksi.

Mukulat peitetään mullalla huolellisesti. Kasvukauden alettua rikkaruohot torjutaan ja taimet mullataan uudelleen. Myös veden saannista huolehditaan, sillä hyvä sato vaatii runsaasti kosteutta. Syksyllä ennen sadonkorjuuta perunan varret leikataan, mutta mukulat jätetään vielä 1–2 viikoksi maahan. Tuona aikana mukuloiden kuoret valmistuvat kestävästi noston, kuljetuksen ja varastoinnin rasituksia.

Suomessa viljellään monia perunalajikkeita. Kaupoissa lajikenimi on merkitty näkyviin. Hyvä perunamuusi syntyy mm. **Van Goghista** tai **Matildasta**. Uuni-perunaksi sopii mehevä **Rosamunda**. Perunalastujen raaka-aineena teollisuus käyttää esim. **Saturnaa**, ja rapeat ranskanperunat saadaan **Fambosta**.

Ruokaperuna valitaan kaupassa käyttötarkoituksen mukaan. Kiinteät perunat salaatteihin ja keittoihin myydään vihreissä pusseissa. Keltaisen pussin yleisperunat sopivat kaikkiin käyttötarkoituksiin. Punaisen pussin jauhoiset perunat soveltuvat esimerkiksi perunamuusin valmistukseen.

KOKEILE!

Ämpäriperuna kasvaa parvekkeella

Tee 8–10 litran ämpäriin pohjaan muutama reikä. Täytä reilu puolet ämpäristä mullalla.

Esimerkiksi kaupan pussimulta, omasta maasta rouhaistu humus tai hiekanserkainen turve sopivat.

Hanki kaupasta tai tutulta viljelijältä pari siemenperunaa. Käytä varhaislajikkeita kuten Timoa. Laita perunat ikkunalaudalle itämään. Muutamassa päivässä niihin kasvaa sentin-parin idut, jolloin ne on aika upottaa ämpäriin kymmenen sentin syvyyteen. Päälle niukalti vettä. Lisää veden määrää vasta, kun versot ovat nousseet mullan pinnalle.

Säilytä perunaämpäriä alkuaikoina sisällä, ja kanno se ulos vasta ilmojen hieman lämmettyä. Perunan versot eivät kestä pakasta, joten muista tuoda ämpäri sisälle, jos on hallan vaara.

Kun versot ovat noin seitsemän sentin mittaisia, lisää multaa ämpäriin niin, että vain versojen kärjet ylettyvät mullan pinnalle. Jatka viikkojen myötä multakerrosten lisäämistä, kunnes ämpäri alkaa täyttyä. Sato on valmis noin kahden kuukauden kuluttua.

POHDI

Teollisuus jalostaa ja hyödyntää perunaa monella tavalla. Pohtikaa ryhmässä sitä, missä kaikessa peruna on mukana.

Herne

Herne on **palkokasvi**, jota viljellään sekä ihmisten että eläinten ravinnoksi. Osa hernesadosta pakastetaan ja osa kuivataan. Korkean valkuaispitoisuutensa ansiosta herne on todellista voimaruokaa.

Herneen varsi on rento. Siksi herneen sekaan saatetaan kylvää tukikasviksi kauraa. Herne puidaan puimurilla.

Herneellä on tärkeä tehtävä maaperän parantajana. Siksi hernetta käytetään viljojen esikasvina. Herneen juurinyströiden maahan keräämä ravinne, **typpi**, riittää vielä seuraavana kasvukautena tyydyttämään osan viljan typen tarpeesta. Tällainen viljelykasvien vuorottelu on tärkeä osa pellon kasvovoiman eli viljavuuden ylläpitämisessä.

Maissi

Maissin viljely onnistuu eteläisimmän Suomen lämpimissä puutarhoissa. Kotimainen sokerimaissi syödään tuoreena, tähkä vain keitetään kypsäksi ja jyvät napostellaan vaikkapa voin kanssa.

Makeimmillaan maissi on, kun jyvää puristettaessa tihkuu maitomaista nestettä. Myös pop-cornit valmistetaan maissin jyvistä.

Tattari

Tattari ei oikeastaan ole viljakasvi, sillä sen siemen ei ole jyvä vaan **pähkylä**. Tattaria käytetään kuitenkin kuten viljaa, jauhoina ja ryyneinä. Esimerkiksi lettupannussa paistetut blinit on herkku, johon käytetään tattarijauhoja. Tattarihiutaleista syntyy hyvää puuroa ja ryynejä voidaan käyttää riisin asemesta vaikkapa kaalilaatikoon. Myös keliakikko voi käyttää tattaria. Tattaria viljellään Itä- ja Kaakkois-Suomessa.

Sokerijuurikas, muut juurikasvit ja marjat

Sokerijuurikasta viljellään Lounais- ja Etelä-Suomessa sokeritehtaan kanssa tehdyn viljelysopimuksen perusteella. Tehdas toimittaa viljelijälle juurikkaan siemenet, jotka kylvetään riveihin koneella. Työ on tarkkaa, sillä jokaisesta siemenestä on tarkoitus kehittyä juurikas.

Kasvukauden aikana huolehditaan rikkakasvien ja tuholaisten torjunnasta. Sato valmistuu syys-lokakuussa ja se kuljetetaan sokeritehtaalle. Juurikkaan naatit voidaan käyttää rehuksi tai jättää pellolle maaperän lannoitteeksi.

Juurikasveista myös lanttua, porkkanaa, punajuurta ja naurista viljellään pelloilla. Niitä voidaan viljellä myös kotipuutarhoissa. Pelloilla viljellään myös marjoja, sipuleita, kaaleja ja kurkkua.

Herneen varsi

Herneen palko

Tattari

Tattarin pähkylä (suurennos)

Maissi

Sokerijuurikas

Purjosipuli

Rakastuneet porkkanat!

Avomaankurkku

Keltasipuli

Keräkaali

Punakaali

Kukka-kaali

Mansikka

Kyssä-kaali

Ruusukaaleja

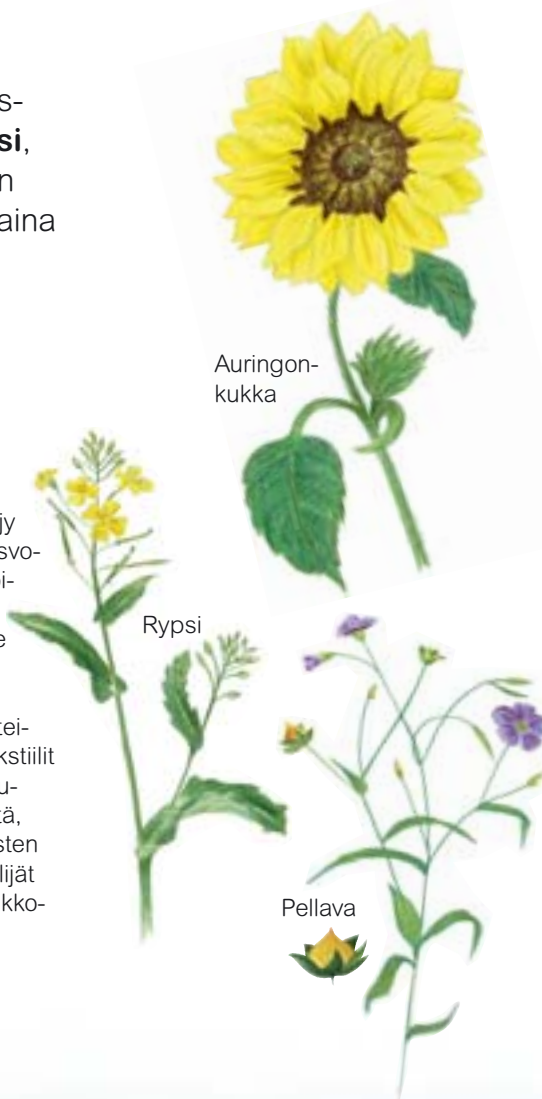

Ölly- ja kuitukasvit

Suomen tärkeimmät öljykasvit ovat **kevätropsi** ja **-rypsi**, joiden viljely onnistuu maan eteläosissa ja kevätropsin aina maan keskiosissa saakka. Etelä-Suomessa viljellään lisäksi syksyllä kylvettävää syysrypsiä. Jonkin verran viljellään myös **auringonkukkaa** ja **öljypellavaa**.

Öljykasvien siemenistä puristettu öljy käytetään ruoanlaittoon ja ravintorasvojen raaka-aineeksi tai teknisiin tarkoituksiin esim. kemian- ja lääketieteellisyydessä. Siementen puristusrouhe käytetään karjan rehuksi.

Pellavaa on viljelty Suomessa perinteisesti myös **kuitukasvina**. Pellavatekstiilit ovat kauniita ja kestäviä. Koska kuitupellavan käsittely on pitkälti käsityötä, sen viljely on jäänyt lähinnä yksittäisten ihmisten harrastukseksi. Jotkut viljelijät kokeilevat myös kuituhampun ja -nokkosien kasvatusta.

Mustikkapiirakka

2 1/2 dl maitoa
25 g hiivaa
1/4 tl suolaa
2 rkl hunajaa
1 rkl sokeria
1/2 dl öljyä
4 dl grahamjauhoja (kokojyvävehnä)
4 dl vehnäjauhoja
1/2 dl perunajauhoja
2 dl sokeria
8–10 dl tuoreita mustikoita

Liuta hiiva haaleaan maitoon. Lisää suola, sokeri, hunaja ja öljy. Lisää jauhoja vähitellen ja alusta taikina notkeaksi. Peitä taikina liinalla ja anna sen kohota lämpimässä noin 1/2 tuntia. Lisää hiukan jauhoja ja alusta taikinaa vielä hetki.

Erota 1/3 taikinasta reunaksi. Kauli pääosa taikinasta levyksi ja nosta se leivinpaperille uunipellille. Leivo reunataikinasta tankoja ja reunusta piirakka niin ettei marjojen neste valu pellille. Anna piirakkapohjan nousta 15 min.

Sekoita sokeri ja perunajauho ensin keskenään ja sitten varovasti mustikoihin. Levitä jauho-sokeri-mustikka-seos pellille ja paista 200 asteessa 25 minuuttia. – Lasi kylmää maitoa, lämmintä piirakkaa – ja nam!

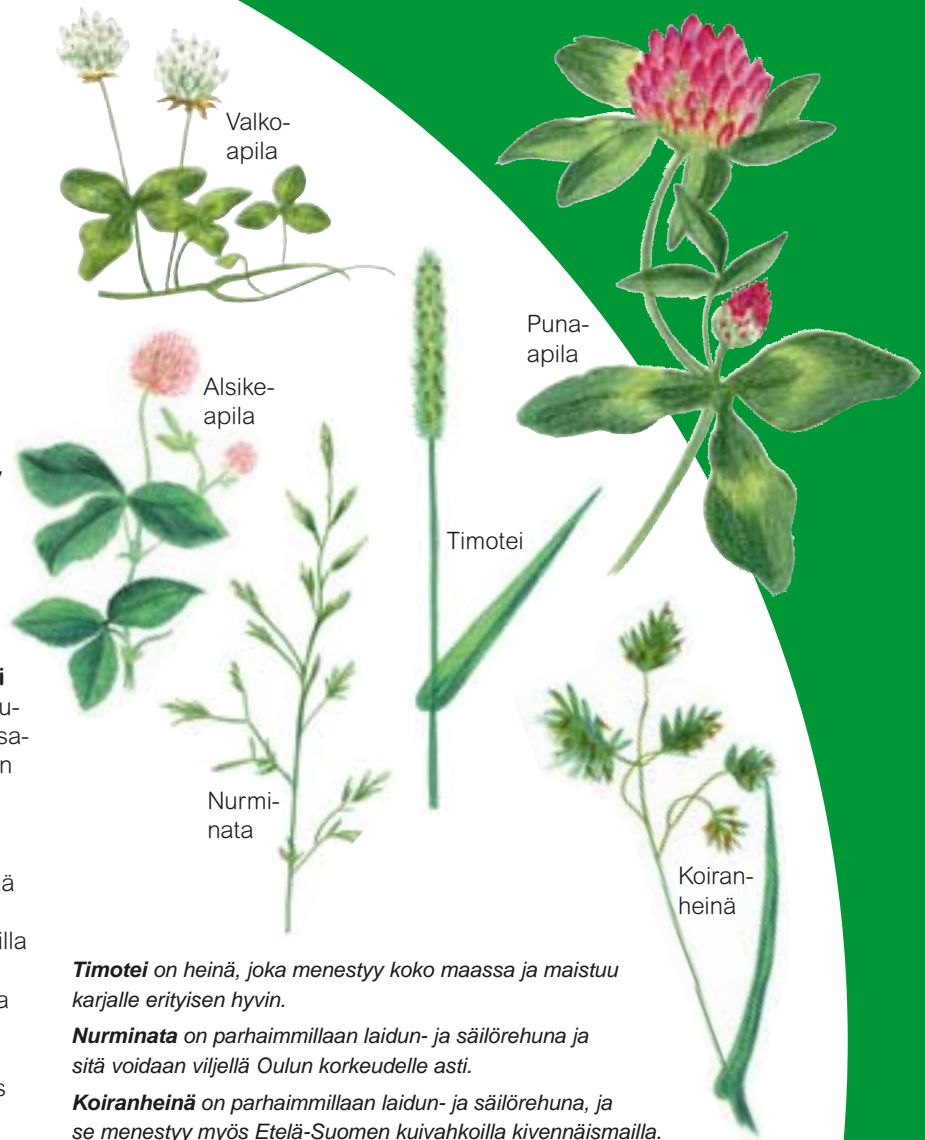

Nurmi

Nurmiviljelyssä kasvatetaan **heinäkasveja** ja **apiloita** joko rehuksi tai siemeneksi. Nurmen viljely onnistuu koko maassa, ja korkealaatuisen kotoisen nurmirehun ansiosta karjataloutta on pystytty harjoittamaan kannattavasti Pohjois-Suomessakin.

Rehunurmi käytetään **laiduntamiseen**, **säilörehuksi** ja **niitonurmeksi tuoreena** tai **kuivaheinänä**. Kasvukauden aikana voidaan korjata 2–3 nurmista. Osa alkukesän nurmesta korjataan säilörehuksi ja loppukesän nurmi käytetään laiduntamiseen. Nurmi voidaan myös niittää ja kuivata korsirehuksi, jolloin loppukesän sato voidaan käyttää vielä säilörehuksi tai laidunnurmena. Loppukesällä nurmiviljelysten reunamilla köllöttävät suuret valkoiset "pallot" eli pyöröpaalit sisältävät pyöröpaalaimella korjattua säilörehua talvikaudeksi.

Timoteita ja nurminataa viljellään myös **siemennurmena**. Sato korjataan leikkuupuimurilla.

Timotei on heinä, joka menestyy koko maassa ja maistuu karjalle erityisen hyvin.

Nurminata on parhaimmillaan laidun- ja säilörehuna ja sitä voidaan viljellä Oulun korkeudelle asti.

Koiranheinä on parhaimmillaan laidun- ja säilörehuna, ja se menestyy myös Etelä-Suomen kuivahkoilla kivennäismailla.

Puna-apila viihtyy parhaiten kivennäismailla. Se tuottaa runsaan sadon aina Lappiin asti. Puna-apila on erittäin arvokas rehu ja maaperän parantaja. Puna-apila on parhaimmillaan viherrehuna tai laitumena, sillä kuivarehuksi korjattaessa osa sadosta ehtii varista maahan. Myös valkeapunakirjavaa **alsikeapilaa** ja **valkoapilaa** viljellään nurmikasvina.

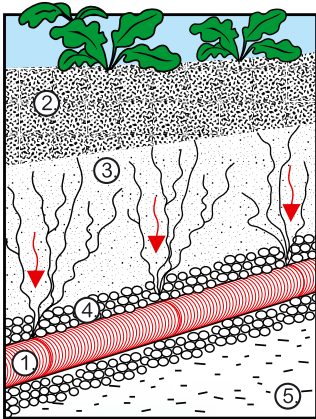

Kasvuolosuhteiden parantaminen ja ravinteet

Kasvien viihtyvyyttä voidaan parantaa monin keinoin. Peltojen liikaa **märkyttä** torjutaan ojituksella. Ojat ovat yleensä ns. **salaojia**. Peltojen ympärillä on myös avo-ojia, jotka johtavat peltojen ulkopuolelta ja salaojista valuvat vedet puroihin, joihin tai järviin sekä estävät ympäristön vesien pääsyn viljelyksille. Myös kuivuus haittaa kasvua. Sadetuksella voidaan huolehtia peruna, juurikasvi- ja marja-viljelyksistä. Sadetus torjuu myös hallaa.

Kalkin ja tuhkan levittäminen vähentää maan happamuutta. Kasvuston heikkous ja rikkaruohojen, mm. **peltohatikan ja syysmaitiaisen**, runsaus on merkki maan liasta happamuudesta.

Viljelijä huolehtii myös maaperän ravintetasapainosta. Tärkeitä ravinteita ovat **typpi, fosfori, kalium ja kalkki** (kalsium).

Ravinteiden lisäämistä sanotaan lannoittamiseksi. Lannoituksella ylläpidetään maan kasvukuntoa ja korvataan edellisen kesän sadon mukana pellosto poistuneet ravinteet.

Lannoitteet ovat joko tehdasvalmisteisia väkilannoitteita tai luonnollisia lannoitteita, kuten karjan lantaa, lietettä, tuhkaa tai kompostia. Luonnolliset lannoitteet ovat tehokkaita ja monipuolisia. Lannoitteiden käsittelyssä on aina oltava huolellinen, jotta estetään ravinteiden huuhtoutuminen pelloilta vesistöihin. Lannoitustarve selvitetään **viljavuusanalyyseillä**. Maa-seutukeskukset neuvovat analyysin ja lannoitussuunnitelman teettämisessä.

Terve siemen, terve kasvi

Siemen on kasvinviljelyn perusta. Kauden olevien siementen laatua valvotaan tarkasti. Siemenen ominaisuudet ovat sekä laadullisia että perinnöllisiä.

Salaojien ansiosta maa kuivuu nopeasti ja koko maa-ala saadaan tuottavaan käyttöön. Myös koneiden liikkuminen pelloilla helpottuu.

1. salaojaputki
2. ruokamulta
3. täytemaa
4. sora
5. pohjamaa

Laatuominaisuuksia ovat mm. itävyys ja puhtaus. Niihin vaikuttavat esim. kasvu-, korjuu- ja varastointiolot.

Perinnöllisiä ominaisuuksia ovat mm. satoisuus, kasvunopeus, alttius kasvitaudeille ja tuholaisille sekä säänkestävyys. Perinnöllisiä ominaisuuksia parannetaan kasvinjalostuksella. Tavoitteena ovat viljelyvarmat ja satoiset lajikkeet.

Tarkkaan harkittu viljelykierto eli juurikasvien, vihannesten, viljan ja palkokasvien sekä kesannon vuorottelu on olennainen osa luomuviljelyä. Vuorottelulla pyritään suljettuun ravinnekiertoon ja rikkakasvien, kasvitautien ja tuholaisien torjuntaan ilman kemiallisia aineita.

Mitä on luomu?

Luomu on kiteytynyt sanasta luonnonmukainen. Luomuviljelmillä ei käytetä helppoliukoisia lannoitteita eikä kemiallisia torjunta- tai suojeluaineita. Luomutuotteet ovat peräisin luomuviljelmiltä. Luomutuotteet tunnista tästä merkistä.

Maan muokkaus ja kylvö

Kyntö nelisiipisellä
kyntöauralla

Peltoviljelyyn tarvitaan koneita. **Traktori** on peruskone, jota käytetään sekä työkonena että voimälähteenä. Nykyaikaiset traktorit on varustettu tehokkaalla dieselmootorilla, turvaohjaamolla ja monipuolisella hydraulikalla. Hinattavat työkonet tai perävaunu kiinnitetään traktorin vetokoukkuun ja pienet kylvökoneet ja äkeet traktorin nostolaitteisiin.

Syysmuokkaus

Pellon perusmuokkaus on **syyskyntö**. Maa kynnetään **kyntöauralla**, jonka terät leikkaavat maasta viiluja ja siivet kääntävät viilut limittäin toistensa päälle. Kyntö torjuu rikkakasveja ja sekoittaa kesän kasvustojätteet maaperään. Näin kasveihin sitoutuneet ravinteet saadaan talteen. Myös maata kuohkeuttava routa toimii paremmin kynnöksessä.

Viime aikoina on syyskynnöistä osittain luovuttu ja pyritty vähentämään raskaiden koneiden pellolla liikkumista. Auraton viljely edistää ravinteiden ja multavuuden säilymistä maaperässä. Haittana on monivuotisten rikkakasvien lisääntyminen.

Kylvömuokkaus joustopiikkiäkeellä

Kevätmuokkaus ja kylvö

Keväällä pellot muokataan **äkeellä**. Äes möyhentää maan ja valmistaa siemenille ilmavan kasvualueen sekä nopeuttaa maan lämpenemistä.

Kylvö tehdään koneella. Samalla koneella voidaan levittää myös lannoitteet. Usein kylvökoneissa on myös jyrä, joka tiivistää maanpintaa siemenrivin kohdalta.

Kylvö hinattavalla kylvölaitteella

Kun kylvöt on tehty, viljelijäperhe tarkkailee säätä ja seuraa kasvuston kehittymistä. Kevätsateet ovat tervetulleita.

Sanotaan:
Ennen juhannusta sataa laariin.
Mitä se mahtaa tarkoittaa?

Löydätkö Sinä paikkasi pelloilta pöytään -ketjussa?

Kun nuori löytää toimeentulon antavan työn, sanotaan, että hän on saanut "leivän syrjästä kiinni".

Pelloilta pöytään -ketjusta löydät monta mielenkiintoista mahdollisuutta!

Pohtikaa ryhmissä,

- mitä kukin ammattilainen tekee?
- mitä koneita ja laitteita hän käyttää?
- millaisia ihmisiä hän työssään tapaa?
- millaista peruskoulutusta tehtävä edellyttää ja millaiset harrastukset ja luonteenpiirteet tukevat hänen ammatinvalintaansa?

Ammattinimikkeitä esittelevä luettelo ei pyri olemaan täydellinen. Se vain havainnollistaa sitä monien ammattien kirjoa, josta löytyy paikka niin atk:sta innostuneelle kuin luovalle omilla käsillään tekijälle. Kuten näet: peltoviljely tarjoaa kiinnostavia mahdollisuuksia muillekin kuin varsinaisille maanviljelijöille.

Esimerkkejä tehtävistä:

konepajatyöntekijä, koneinsinööri, korjaamotyöntekijä/-yrittäjä, kemisti, atk-ohjelmoija, viljelyneuvoja, elintarviketyöntekijä, vientimyyjä, säätielilijä, markkinointiasistentti, leipuri, jakelautonkuljettaja, kuorma-autonkuljettaja, mylläri, kotitalousopettaja, tekstiilisuunnittelija, neuvonta-agronomi, tuotepäällikkö, laborantti, kasvitieteilijä, hyönteistutkija, viljelijä, seppä...

Esimerkkejä toimialoista:

konepajateollisuus, kasvinjalostus, viljavuustutkimus, elintarviketeollisuus, kuljetus, tukkukauppa, vähittäiskauppa, sääpalvelu, tekstiiliteollisuus, markkinointi, mainonta, viestintä, vienti, kemianteollisuus, atk-ohjelmasuunnittelu, hyönteistutkimus, opetus...

Mikä ammatti voisi olla Sinulle sopiva? Perustele valintasi.

Ammatti/toimiala

kiinnostaa minua, koska

10 kysymystä - 10 pistettä.

Testaa tietosi. Montako pistettä sait?

1. Mitä tarkoittaa puinti?

2. Mitä on halla?

3. Mitä tehdään auralla?

4. Mistä viljasta pop-corn valmistetaan?

5. Mikä tärkeä kasvi kasvaa mukulasta?

6. Mitä kesanto tarkoittaa?

7. Mistä sanayhdistelmästä luomu on syntynyt?

8. Mihin vuodenaikaan ruis kylvetään?

9. Minkä kasvin siemenet ovat palossa?

10. Mitä tuleentuminen tarkoittaa?

Vastaukset:

1. Sadonkorjuun vaihe, jossa siemenet irrotetaan kasvista
2. Lämpötilan putoaminen kasvukauden aikana alle 0°C:n
3. Kynö 4. Maisista 5. Perunan 6. Kylvämättä jätettyä peltoa
7. Luonnonmukainen 8. Syksyllä 9. Herneen 10. Viljan kypsyymistä

Pelloilta pöytään

Maalaismaisema on kaunis kaikkina vuodenaikoina. Hyvin hoidetun maatilan pellot ja pihapiiri muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden, jolla on paljon muutakin merkitystä kuin olla yhden perheen työpaikka.

Viljelijä tuntee vastuunsa niin perinteestä kuin tulevaisuudestakin: peltujen kasvukunnon jatkuvasta säilyttämisestä, maisemanhoidosta, vesiensuojelusta, luonnon- ja kulttuuriympäristöstä.

Maaseudulla on suuri arvo myös useimmille kaupunkilaisille, jotka viikonloppuisin ja kesälomillaan kiihuhtavat mökeilleen virkistäytymään.

Kesäloman aikana Sinullakin on hyvä tilaisuus tutustua peltoviljelyyn ja muuhunkin maatilan elämään. Kysy rohkeasti vierailulupaa mistä tahansa maalaistalosta, jos perheelläsi ei ole ennestään yhteyksiä viljelijöihin.

Nähdään maalla ja nautitaan maan antimista!

Lue lisää
www.mtk.fi
Lisätietoja myös sivuilla
www.mtt.fi
www.kasvikset.fi
www.ruokatieto.fi
www.leipatiedotus.fi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Esite on painettu Galerie Art Silk -paperille, jonka valmistuksessa on käytetty PEFC-sertifioitujen metsien puuta.